

MINI SIMPOZIJUM SAVREMENI TRENDOWI U LEČENJU POVREDA I OBOLJENJA PERIFERNOG NERVNOG SISTEMA – MULTIDISCIPLINARNI PRISTUP

Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet
Univerzitetski klinički centar Srbije, Klinika za neurohirurgiju

KONTROVERZE, DILEME I PERSPEKTIVE U HIRURGIJI POVREDA I OBOLJENJA PERIFERNIH NERAVA

Miroslav Samardžić, Lukas Rasulić

DOI: 10.5937/53_SNM250505

Hirurgija povreda i oboljenja perifernih nerava godinama predstavlja dinamično i kontroverzno područje neurohirurgije. Uprkos značajnom napretku u dijagnostici, mikrohrurškim tehnikama, razvoju bioloških i veštačkih graftova, funkcionalni ishodi su nekad i dalje daleko od željenih. Nedostatak jedinstvenog konsenzusa je prisutan i u pogledu optimalnog vremena za rekonstrukciju, izbora tehnike kopatacije suturne linije, vrste grafta, kao i u proceni realnih granica regenerativnog potencijala kod različitih tipova povreda. Posebnu kontroverzu predstavljaju indikacije i vreme za sekundarne procedure, uključujući tetivne transfere i korektivne procedure, gde se postavlja pitanje balansa između funkcionalnog dobitka i dodatnog hirurškog opterećenja. Sa druge strane, oboljenja perifernih nerava, poput kompresivnih neuropatija ili tumora, otvaraju dileme između konzervativnog i hirurškog pristupa, kao i, dalje, vrste hirurškog lečenja, naročito u svetlu novih minimalno invazivnih tehnika.

Perspektive daljeg razvoja leže u napretku regenerativne medicine – stimulaciji nervne regeneracije i inženjeringa tkiva u smislu razvoja personalizovanih graftova. Dalji razvoj u svetlu trenutnih aktuelnosti leži u upotrebi veštačke inteligencije, najpre kroz analizu kliničkih podataka u cilju razvoja individualizovanih strategija nervne reparacije za svakog pacijenta, a potencijalni krajnji domet u ovom momentu verovatno nije moguće ni naslutiti. Međutim, potreban je oprezan balans između naučnog entuzijazma i kliničke realnosti, imajući u vidu da dugoročni rezultati i dalje zavise od kompleksne interakcije hirurške veštine, biologije regeneracije i individualnih karakteristika pacijenta. Ove kontroverze i dileme istovremeno predstavljaju izazov i priliku za dalji napredak u ovoj oblasti, čineći hirurgiju perifernih nerava poljem gde se klinička praksa, istraživanja i inovacije neprestano prepliću.

Ključne reči: periferni nervi, rekonstrukcija, graftovi, kontroverze, regeneracija

¹ Univerzitetski klinički centar Srbije, Klinika za vaskularnu i endovaskularnu hirurgiju

² Univerzitetski klinički centar Srbije, Klinika za neurologiju

MULTIDISCIPLINARNI PRISTUP U PREOPERATIVNOJ EVALUACIJI POVREDA I OBOLJENJA PERIFERNOG NERVNOG SISTEMA

Branko Gaković¹, Stojan Perić², Aleksa Palibrk²

DOI: 10.5937/53_SNM250506

Sa napretkom tehnologije i razvojem radioloških dijagnostičkih metoda ova grana medicine je postala nezamenljiv segment u multidisciplinarnom pristupu lečenja pacijenta različitih grana medicine, tako i pacijenata sa oboljenjima perifernog nervnog sistema.

Okosnicu dijagnostike u ovoj grani medicine čine ultrazvučna dijagnostika i magnetna rezonanca. Ova dva radiološka modaliteta su se pokazala komplementarnim u pristupu pacijentima sa oboljenjem perifernog nervnog sistema.

Ultrazvuk je dijagnostički modalitet koji sa napretkom tehnologije, razvojem sonde visoke frekvencije, poboljšanjem kvaliteta slike se posebno ističe u evaluaciji patologije perifernog nervnog sistema. Ovaj dijagnostički modalitet pokriva kompletan spektar patologije perifernih nerava sa blagom prednosti u odnosu na magnetnu rezonancu u smislu detalja i opsega informacija koje pruža. Uvek treba istaći da je ultrazvuk široko dostupno i bezbedno dijagnostičko sredstvo koje ima primenu u svim oblastima medicine, ne zahteva posebnu pripremu pacijenta za pregled i komfor je zagarantovan. Njegovi nedostaci pre svega su nedostupnost pregledu svih segmenta perifernih nerava kao i to da kvalitet pregleda zavisi od znanja i iskustva lekara koji pregled izvodi.

Magnetna rezonanca predstavlja zlatni standard u muskuloskeletnoj radiologiji u čiju oblast se prema stručnoj literaturi svrstava i dijagnostika perifernog nervnog sistema. Svakako se ističe u dijagnostici patoloških stanja brahijalnog i lumbosakralnog pleksusa gde se izdvojila kao nezamenjiva. Sa napretkom i razvojem novih sekvenci, skraćivanjem dužine trajanja pregleda i poboljšanjem komfora pregleda za pacijenta i dalje se smatra zlatnim standardom.

Novi protokoli pregleda su značajno poboljšali specifičnost i senzitivnost za detektovanjem lezije čineći je gotovo nepogrešivim dijagnostičkim modalitetom pregleda.

Praktičan rad, sticanje znanja i iskustva u oblasti patologije perifernog nervnog sistema pokazala su da pomenuta dva radiološka modaliteta jedno drugo dopunjuju i ako se adekvatno i mudro koriste garantuju postavljanje tačne dijagnoze i značajno olakšavaju dalji plan lečenja pacijenta. Posebno bih istakao njihov značaj u preoperativnoj dijagnostici kao i postoperativnom praćenju pacijenata.